

પ્રવચનના મુદ્દા

- ગીતા જ્ઞાન – વૈશ્વિક જીવન જીવવાની પદ્ધતિ
- બહાંડના રહસ્યોની જાણકારી.
- ગીતા જ્ઞાન એટલે – પ્રકાશ.
- પ્રકાશની પૂજા –

શ્લોક : ઓમ (ૐ) અસતો મા સદ્ગમયા।

તમસો મા જ્યોતિર્ગમયા।

મૃત્યોર્મામૃતં ગમય ॥

ઓમ (ૐ) શાન્તિ શાન્તિ શાન્તિઃ ॥

(१) कर्मयोग

- (१) अर्जुनविषाद योग (२) सांख्य योग (३) कर्म योग (४) ज्ञानकर्मसंन्यास योग (५) कर्मसंन्यास योग (६) आत्मसंयम योग

(२) भक्ति योग

- (७) ज्ञानविज्ञान योग (८) अक्षरब्रह्म योग (९) राजविद्याराराजगुह्य योग (१०) विभूति योग (११) विश्वरूपदर्शन योग (१२) भक्ति योग

(३) ज्ञानयोग

- (१३) क्षेत्रक्षेत्रज्ञ योग (१४) गुणत्रयविभाग योग (१५) पुरुषोत्तम योग (१६) देवासुरसंपद्विभाग योग (१७) श्रद्धात्रयविभाग योग (१८) मोक्षसंन्यास योग

- મુંડક ઉપનિષદમાં વિદ્યાના બે પ્રકાર છે.
 - પરા વિદ્યા – અપરા વિદ્યા
- કર્મ કર તેવું જ ફળ પ્રાપ્ત
 - ન્યુટનનો ગતિનો ત્રીજો નિયમ
- કર્મનો પટ્ટો – પીપળાની કુપળ
- કર્મ નષ્ટ થતો નથી.
- ઉર્જા નષ્ટ થતી નથી : $E = MC^2$

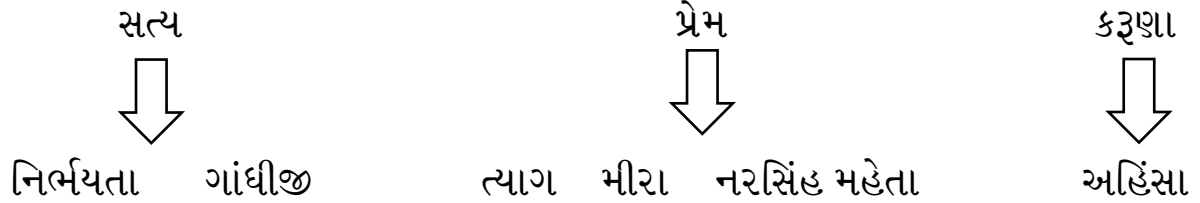
- ગીતા એટલે સાર્વત્રીકપણુ, મારાપણુ નહી.....

શ્લોક : ધર્મક્ષેત્રે કુરુક્ષેત્રે સમવેતા યુયુત્સવઃ।

મામકાઃ પાણ્ડવાશ્ચૈવ કિમકુર્વત સક્ષયઃ।।

- શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી – NEP 2020
- જી-૨૦માં વસુધૈવ કુટુમ્બકમની ભાવના
- દુનિયામાં યોગ પહોંચ્યો.
- હવે ગીતાના વિચારો પહોંચશે.

- આપણા યશસ્વી પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી સાહેબે તારીખ ૨ સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૪ના રોજ જાપાનના મહારાજાને ગીતાજીનું પુસ્તક ભેટ આપતા કહેલું કે, "મારી પાસે અને સમગ્ર વિશ્વની પાસે આપને આપવા માટે ગીતાજીથી ઉત્તમ કોઈ ગ્રંથ હોઈ જ ન શકે"
- ભારતીય સંસ્કૃતિમાં સદ્ભાવના

સમ્રાટ અશોક – અબ્રાહમ લિંકન – ટોલ્સ ટોય

- ચિંતન – સામાન્ય માણસ – વિષયોનું ચિતન કરે છે.

- આદિ શંકરાચાર્યના મતે

- "ભગવદ ગીતાના સ્પષ્ટ જ્ઞાનથી માનવ અસ્તિત્વના તમામ ધ્યેયો સિધ્ધ થાય છે. ભગવદ ગીતા એ વૈદિક ગ્રંથોના તમામ ઉપદેશોનો પ્રગટ સાર છે."

મહર્ષિ અરવિંદ કહે છે કે,

- "ભગવદ ગીતા એ માનવજાતનો એક સાચો ગ્રંથ છે. જે પુસ્તકને બદલે જીવંત રચના છે, જેમાં દરેક યુગ માટે નવો સંદેશ અને દરેક સંસ્કૃતિ માટે નવા અર્થ છે.

મહાત્મા ગાંધી કહે છે તે મુજબ,

- "જ્યારે શંકાઓ મને ત્રાસ આપે છે, જ્યારે નિરાશાઓ મને ચહેરા પર જુએ છે અને મને ક્ષિતિજ પર આશાનું એક કિરણ દેખાતું નથી, ત્યારે હું ભગવદ ગીતા તરફ વળું છું અને મને દિલાસો આપવા માટે એક શ્લોક શોધું છું, અને જબરજસ્ત દુઃખની વચ્ચે હું તરત જ સ્મિત કરવાનું શરૂ કરું છું. જે લોકો ગીતાનું ધ્યાન કરે છે, તેઓ દરરોજ તેમાંથી નવો આનંદ અને નવા અર્થો મેળવશે."

શ્રી રામકૃષ્ણ કહે છે તે મુજબ,

- " એ જાણીને તે દૈવી જ્ઞાન મેળવો કે જે જાણવાનું બાકી નથી!" આવી વ્યક્તિ માટે જ્ઞાન અને અજ્ઞાનનો એક જ અર્થ છે: શું તમને ભગવાનનું જ્ઞાન છે? જો હા, તો તમે જ્ઞાની! જો નહીં, તો તમે અજ્ઞાની છો. ગીતામાં કહ્યું છે તેમ, અધ્યાય ૧૩/૧૧ આત્મનંશ જ્ઞાન, દરેક જગ્યાએ સાચા જ્ઞાનના પદાર્થ એટલે કે, ભગવાનનું અવલોકન, આ બધું સાચું જ્ઞાન (શાશ્વત) તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યું છે, આની વિરુદ્ધ જે છે તે અજ્ઞાન છે." શ્રીમદ ભગવદ ગીતા માત્ર ભારતનો જ નહીં સમગ્ર વિશ્વનો માર્ગદર્શક ગ્રંથ બની રહ્યો છે. પાશ્ચાત્ય અધ્યેતાઓ શ્રીમદ ભગવદ ગીતા વિશે જણાવે છે તે મુજબ,

આલ્બર્ટ આઈન્સ્ટાઈન (વૈજ્ઞાનિક)

- "જ્યારે હું ભગવદ ગીતા વાંચુ છું અને ભગવાને આ બ્રહ્માંડની રચના કેવી રીતે કરી તેના વિશે ચિંતન કરું છું ત્યારે બાકીનું બધું જ અનાવશ્યક લાગે છે. મેં ભગવદ ગીતાને મારી પ્રેરણા અને માર્ગદર્શકના મુખ્ય સ્ત્રોત તરીકે વૈજ્ઞાનિક તપાસ અને મારા સિદ્ધાંતોની રચનાના હેતુ માટે બનાવ્યું છે.

હેનરી ડેવિડ થોરો (અમેરિકન લેખક, કવિ)

- "સવારે હું મારી બુદ્ધિને ભગવદ ગીતાની અદ્ભુત અને વૈશ્વિક ફિલસૂફીમાં સ્નાન કરું છું, જેની સરખામણીમાં આપણું આધુનિક વિશ્વ અને તેનું સાહિત્ય તુચ્છ અને તુચ્છ લાગે છે.

હર્મન હેન્સ (સાહિત્યમાં નોબંલ પારિતોષિક મેળવનાર)

○ ભગવદ ગીતાની અજાયબી એ જીવનની શાણપણનો ખરેખર સુંદર સાક્ષાત્કાર છે. જે તત્વ જ્ઞાનને ધર્મમાં ખીલવા માટે સક્ષમ બનાવે છે.

- કૃષ્ણની વાત
- તુ જે ચિંતા કરીશ તેવા અવતારને પામીશ
- ચિંતન.....
- સિગ્મંડ ક્લોઈડ પણ કહે છે.
- Al^{+3} પર કેથોડનો મારો ચલાવવો.

- ગીતા ચિંતક બનાવે છે, એકવાર તત્વજ્ઞાન સ્પર્શી ગયું તો આપો આપ જ્ઞાનની સરવાણી વઢ્યા કરે.
- કીટ ભ્રમર ન્યાય
- કર્મ કર – ફળની આશા ન રાખ

શ્લોક : કર્મણ્યેવાધિકારસ્તે મા ફલેષુ કદાચના
મા કર્મફલહેતુર્ભૂર્મા તે સઙ્ગોઽસ્ત્વકર્મણિ॥

○ કર્મ કરતો જા, ફળની આશા ન રાખવી.

- ગીતામાં યજ્ઞના પ્રકાર

શ્લોક : યજ્ઞશિષ્ટાશિનઃ સન્તો મુચ્યન્તે સર્વકિલ્બિષૈઃ ।
ભુજ્ઞતે તે ત્વઘં પાપા યે પચન્ત્યાત્મકારણાત્ ॥

- तमे गमे तेवुं कार्य करो तो पशु दंभी लोको – असूरी वृत्ति अतावशे.

श्लोकः दम्भो दर्पोऽभिमानश्च क्रोधः पारुष्यमेव च ।
अज्ञानं चाभिजातस्य पार्थ सम्पदमासुरीम् ॥

- तु कर्म करीने निमित्त अन.
- अधु ४ मारा यरशोमां धरी दे.

श्लोकः यत्करोषि यदश्नासि यज्जुहोषि ददासि यत् ।
यत्तपस्यसि कौन्तेय तत्कुरुष्व मदर्पणम् ॥

- युवान तु योगक्षेमनी चिंता न कर

श्लोकः अनन्याश्चिन्तयन्तो मां ये जनाः पर्युपासते ।
तेषां नित्याभियुक्तानां योगक्षेमं वहाम्यहम् ॥

- ઈચ્છા – તૃપ્તિ વચ્ચેનો ભેદ
- જીત – મનની સાચી છે.
- જ્યાં જવાનું છે, ત્યાં લઈ જશે.
- પરાક્રમ વૃત્તિ
- નિર્ભયતા
- નિષ્ઠાવાન
- સ્થિત પ્રજ્ઞતા
- ગીતા સંસારીઓ માટે છે.

- સન્યાસી – યોગી કોણ..

શ્લોક : અનાશ્રિતઃ કર્મફલં કાર્યં કર્મ કરોતિ યઃ।
સ સંન્યાસી ચ યોગી ચ ન નિરગ્નિર્ન ચાક્રિયઃ॥

- પુરૂં બ્રહ્માંડ ગતિશીલ છે – સત્ય છે, કર્મ પણ સત્ય છે.
- બધુ જ પરિવર્તનશીલ છે, તું નિમિત્ત માત્ર છે.
- તેજસ્વીતાનું પુજન – સ્વામી વિવેકાનંદ – નચિકેતા
- સુખ પ્રાપ્તિ માટે શું કરવું? – અપમાન – માન – મિત્ર – વેરી – સુખ દુઃખ

શ્લોક : માનાપમાનયોસ્તુલ્યસ્તુલ્યો મિત્રારિપક્ષયોઃ।
સર્વારમ્ભપરિત્યાગી ગુણાતીતઃ સ ઉચ્યતે॥

- પ્રદુષણના પ્રકાર
- જીવન સ્વચ્છ માટે
- ગીતા ને પર્યાવરણ
- દિવ્ય જીવનની પદ્ધતિ
- હૃદયની શુદ્ધતા કેવી રીતે?
 - આંતરિક સંસ્કારો

શ્લોક : **કર્મેન્દ્રિયાણિ સંયમ્ય ય આસ્તે મનસા સ્મરન્ |**
इन्द्रियार्थान्विमूढात्मा मिथ्याचारः स उच्यते ||

- શિક્ષણ સાધારણ નહીં હોતા હૈ
 પ્રબળ – નિર્માણ તેની ગોદમાં હોય છે.

- ગુજરાતના હે મારા ગુરુજનો... આપનું કર્મ શ્રેષ્ઠ છે.

શ્લોક : તદ્વિદ્ધિ પ્રણિપાતેન પરિપ્રશ્નેન સેવયા।

ઉપદેશ્યન્તિ તે જ્ઞાનં જ્ઞાનિનસ્તત્ત્વદર્શિનઃ।।

- આશકિત / અનાશકિત વૃત્તિ
- બ્રહ્મ સત્ય – જગત મિથ્યા શંકરાચાર્યજી

- ગીતાના સંદેશ સાથે

સાઉથમાં : (૧) તિરૂવલ્લુવર (૨) નાંબિ (૩) ડા. સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણન
(૪) કુમારિલ ભટ્ટ (૫) રામાનુજાચાર્ય

મહારાષ્ટ્ર : વીર સાવરકર, જ્યોતિબા ફુલે, છત્રપતિ શિવાજી, અગસ્ત ઋષિ

ગુજરાત : કૃષ્ણ, સ્વામિનારાયણ ભગવાન, વૈષ્ણવ સંપ્રદાયની બેઠક, સોમનાથ
જ્યોતિર્લિંગ, સ્વામિ આત્માનંદ સરસ્વતિ, શ્યામજી કૃષ્ણ વર્મા, ગાંધી,
સરદાર સાહેબ, ઉમાશંકર જોષી, કૃષ્ણકુમારસિંહજી,
નરસિંહ મહેતાનું – વૈષ્ણવ જન તો.

વેસ્ટ બંગાળ: સ્વામિ વિવેકાનંદ, રામકૃષ્ણ પરમહંસ, ડા.શ્યામાપ્રસાદ મુખર્જી,
રવિન્દ્રનાથ ટેગોર

ઉત્તરમાં : હર્ષ – ખંડન ખંડ ખાદ્ય ગ્રંથ

મધ્યમાં : સંત તુકારામ, કૃષ્ણ, રામ, એકલવ્ય, ગુરુ ગોવિંદસિંહ, જયદેવનું ગીત
ગોવિંદમ, ગુણાઢ્યનું ગાન

- બ્રહ્મ સત્ય – જગત મિથ્યા શંકરાચાર્યજી

अध्याय-५ : कर्म सन्यास योग :

- कर्तापिणानो त्याग, जितेन्द्रिय कर्मयोगीना लक्षणो

अध्याय-६ : आत्म संयम योग :

- मन नियंत्रण अने वियलन (६.५ – ६.१०)
- तैयारी करवानी पध्दति (६.११ – ६.१२)
- ध्याननी प्रक्रिया (६.१३ – ६.१४)
- योग प्रक्रियामां संपूर्णता (६.१८ – ६.२८)
- असङ्ग योगीनुं गंतव्य (६.३७ – ६.४६)
- कर्म सन्यास करतां कर्म योग श्रेष्ठ

અધ્યાય-૭ : જ્ઞાન વિજ્ઞાન યોગ :

- પરા પ્રકૃતિ – અપરા પ્રકૃતિ, નિષ્કામ યોગ, સર્વગ્રાહી અભિગમ, સ્વ સંકલ્પના

અધ્યાય-૮ : અક્ષર બ્રહ્મ યોગ :

- કૃષ્ણ બ્રહ્મ, આત્મા અને કર્મની ચોક્કસ વ્યાખ્યાઓ સાથે અધ્યાયની શરૂઆત કરે છે.
સ્વજ્ઞાન.. મુક્તિ તરફની ગતિ પરમ તત્વ, આત્મા અને સ્વત્વની સમજ.

અધ્યાય-૯ : રાજ વિદ્યારાજગુહ્ય યોગ :

- વિજ્ઞાન સહિતનું જ્ઞાન એ શિક્ષણનો રાજા છે, જે જીવનના તમામ રહસ્યોમાં સૌથી વધુ ગુઠ છે. તે સૌથી શુદ્ધ જ્ઞાન છે, તે સાક્ષાત્કાર દ્વારા સ્વની પ્રત્યક્ષ સમજ આપે છે, તે ધર્મની સંપૂર્ણતા છે. તે શાશ્વત છે, અને તે આનંદપૂર્વક પ્રાયોજવામાં આવે છે.
નિષ્કામભાવે કરેલું કર્મ યોગ ક્ષેમં વહામ્યહમ..